Luc Bonneux is arts en epidemioloog. Hij werkt momenteel in een verpleeghuis.

Be PrEP-ared

Zij en ik waren piepjong. We zetten behoedzaam stapjes in een allereerste liefdesrelatie. Na een film zaten we in een Antwerps bruin café gezellig verliefd te zijn. Alles was fonkelnieuw, de wereld lag aan onze voeten. Mijn lief wees me gniffelend op een tafeltje naast ons. Daar zaten twee jongens, even jong en even verliefd. Onze blikken kruisten, we glimlachten medeplichtig. Homo of hetero: dat maakte niet uit. *Love is all you need.*

Een decennium later trof een wrede ziekte de homogemeenschap, hiv-aids. Het lot bracht ons samen. Ik ontdekte een mij vreemde wereld, waar homo's seksten met grote aantallen andere homo's. Anoniem seksen was sport, losgekoppeld van intimiteit en liefde. Ik matig me geen moreel oordeel aan over volwassenen. Maar in een dergelijke mêlee spreiden seksueel overdraagbare aandoeningen als een bosbrand. Leden van wat in het jargon een 'kerngroep' wordt genoemd, worden snel geïnfecteerd en geven de infectie snel door. Via een 'bruggroep', personen die occasioneel seks hebben met een lid van de 'kerngroep', wordt de infectie gezaaid in de algemene bevolking. Anoniem seksen is nooit onschuldig en beschadigt steeds de eigen gezondheid en die van anderen.

Maar agressief activisme eiste het recht op anonieme seks op. Officiële instanties als UNAIDS liepen mee met publiekscampagnes die lak hadden aan enig bewijs. Miljoenen zijn verspild, talloos veel mensen geïnfecteerd door dit schuldig verzuim. Halverwege de jaren tachtig was ik er al achter dat de sleutel tot soa-bestrijding ligt in het doen dalen van snelle partnerwissel. Soa spreiden in trio's: je krijgt het van de een en geeft het door aan de ander. Geen trio's, geen spreiding. Seriële monogamie is oké, met meerdere tegelijkertijd seksen is dat niet. De boodschap is simpel: mijd penetratieseks, tenzij met je lief. Campagnes die de nadruk legden op het verminderen van het aantal partners (en desnoods condoomgebruik) werkten. De talrijke publiekscampagnes met condooms als enige profylaxe (het condoomgeloof) hadden nut voor wie er zijn broodwinning in vond. Meer nut is nooit ergens bewezen. Enig nut is nooit zelfs maar waarschijnlijk geweest. Condooms moeten consistent worden gebruikt en ook bij consistent gebruik zijn ze lang niet zo veilig als voorgesteld.

In de preventie van hiv-infectie is er nu een innovatie: PrEP (*Pre-Exposure Profylaxe*). PrEP is een pil die dient om infectie door hiv te voorkomen. Voor discordante koppels (koppels waarvan één partner hiv-seropositief is) kan het een belangrijke hulp zijn. De gebruikte retoriek van activistische bewegingen doet echter weer denken aan het condoomgeloof. De minachting voor het bestaande bewijs is stuitend. De Cochrane-review toont dat PrEP de kans op infectie halveert – dat is de moeite waard, maar staat heel ver van de industrieel gesponsorde boodschap dat PrEP zowat alle infectie kan voorkomen. Risicocompensatie betekent dat mensen hun gedrag aanpassen aan het vermoede risico. PrEP riskeert seksen in darkrooms en neuksauna's te bevorderen omdat mannen zich beschermd wanen. Zij dwalen. Aan het einde van de rit zijn er dan meer hiv-infecties en veel meer andere soa, zoals syfilis.

Met of zonder PrEP, liefdeloze seks beschadigt je lijf, dat van je geliefden, je ziel. Homo, hetero: dat maakt niet uit. *What you need is love*: een goed lief. ■